

Seat No. : _____

MA-II-84
April-2007
Sociology
Paper-VII
(Social Movements in India)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- સૂચના :** (૧) બધા પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો.
(૨) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(૩) તમારા ઉત્તરોના ક્રમાંક પ્રશ્નપત્રના ક્રમાંક મુજબ જ લખવા.

૧. સામાજિક આંદોલનની વ્યાખ્યા આપો. સામાજિક ચળવળના પ્રકારો વિગતે સમજાવો.

અથવા

જ્ઞાતિને સામાજિક ચળવળના આધાર તરીકે સમજાવો. સામાજિક ચળવળ અને લોકો વચ્ચેના સંબંધની ચર્ચા કરો.

૨. “સામાજિક ચળવળ સામાજિક પરિવર્તન લાવવા માટે મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવે છે” – ચર્ચા કરો.

અથવા

પ્રતિકાર ચળવળ એ સુધારણા ચળવળ નથી, કેવી રીતે ? ચર્ચા કરો.

૩. ભારતમાં કૃષિક આંદોલનો સમજાવો. કૃષિક આંદોલનોના કારણોની ચર્ચા કરો.

અથવા

સામાજિક ચળવળ માટે અપાયેલા કોઈ એક સિદ્ધાંત વિશે લખો.

૪. આદીવાસી ચળવળ અન્ય આંદોલનો કરતા કેવી રીતે અલગ છે, તે સમજાવો.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) :

- (૧) પ્રચાર પ્રસાર માધ્યમો અને સામાજિક આંદોલન.
(૨) કામદાર ચળવળ.
(૩) પર્યાવરણ ચળવળ અને સામાજિક જાગૃતિ.
(૪) દલિત આંદોલનનાં કારણો.

Seat No. : _____

MA-II-84
April-2007
Sociology
Paper-VII
(Social Movements in India)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- Instructions :** (1) Attempt **all** questions.
(2) **All** questions carry equal marks.
(3) Write the serial numbers of your answer to all questions as per their serial numbers in the question papers.

1. Define social movement. Explain in detail the types of social movement.

OR

Explain caste as social base for social movement. Discuss relationship between peoples and social movement.

2. Discuss, social movements are playing important role in bringing social changes.

OR

Discuss how counter movement is not the reform movement.

3. Explain peasant movements in India, discuss the causes of peasant movement.

OR

Write about any one theory given for social movement.

4. Explain, how tribal movements is different then the other social movements.

OR

Write short notes on (any **two**) :

- (1) Mass media and Social movement.
- (2) Labour Movement.
- (3) Environment movement and Social awareness.
- (4) Causes of Dalit movements.

Seat No. : _____

MA-II-84
April-2007
Sociology
Paper-VII
(Industry & Society in India)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

સૂચના : (૧) બધા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
(૨) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧. ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ અને ઔદ્યોગિકરણની વ્યાખ્યા આપી ઔદ્યોગિકરણની પૂર્વશરતો જણાવો.

અથવા

સમાજમાં શ્રમવિભાજન અંગેના દરખાઈમના વિચારો સમજાવો.

૨. ઔદ્યોગિક સમાજશાસ્ત્રના આધારો જણાવી અને કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો.

અથવા

ઉદ્યોગના ઔપચારિક અને અનૌપચારિક સંગઠનને તપાસો.

૩. સંચાલનનો ખ્યાલ સમજાવી સંચાલનના વિવિધ સ્તર અને કાર્યો જણાવો.

અથવા

કામદારોની ગેરહાજરી અને ફેરબદલીની સમસ્યાઓનો ટૂંકમાં ખ્યાલ આપો.

૪. ઔદ્યોગિક સંઘર્ષના કારણો જણાવી લવાદ પદ્ધતિને તપાસો.

અથવા

નોંધ લખો : (ગમે તે બે)

(૧) સામુહિક સોદાબાજી.

(૨) અધિક મુલ્ય.

(૩) ઉદ્યોગ અને ઉદ્યોગવાદ.

(૪) ઔદ્યોગિક સમાજશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ.

Seat No. : _____

MA-II-84
April-2007
Sociology
Paper-VII
(Industry & Society in India)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- Instructions :** (1) Attempt **all** questions.
(2) **All** questions carry equal marks.

1. Define Industrial Revolution and Industrialization and state the pre-conditions for industrialization.

OR

Explain Durkheim's views on Division of labour in society.

2. State the bases of industrial sociology and describe its scope.

OR

Examine the formal and informal organization of industry.

3. Explain the concept of management and state the levels and functions of management.

OR

Give a brief account of problem of workers absenteeism and turnover.

4. State the causes of industrial conflict and examine the method of arbitration.

OR

Write notes (any **two**)

- (1) Collective bargaining.
- (2) Surplus value.
- (3) Industry and Industrialism.
- (4) Nature of Industrial sociology.